

DIGITALE NIEUWSBRIEF STICHTING ZENDINGSERFGOED / ZENDINGSERFGOEDHUIS

Nr. 26 December 2021

ROND HET ZENDINGSERFGOEDHUIS

De laatste weken van het kalenderjaar zijn aangebroken. Bij het verschijnen van nieuwsbrief nr. 25 dachten we dat, binnen niet al te lange tijd, alles weer z'n normale gang zou gaan maar inmiddels weten we dat dat nog lang niet zo ver is. Gelukkig hoefden niet alle plannen te worden afgezegd en met genoeg houden we u, met deze nieuwsbrief, weer op de hoogte van onze activiteiten van de laatste maanden.

Op 8 november was het *tien jaar geleden* dat Stichting Zendingserfgoed is opgericht. Het plan was, om ter gelegenheid van dit heugelijke feit, met bestuursleden, vrijwilligers en een aantal andere vaste medewerkers een dag op excursie te gaan. Dit kon niet doorgaan om de bekende redenen maar wat wel door ging, dat is de inrichting van een bijzondere tentoonstelling in het zendingserfgoedhuis. Bij deze gelegenheid verscheen een fraai jubileumboekje.

Het *interviewwerk* hebben we weer opgepakt met, in het najaar, een inhaalslag van maar liefst 6 interviews.

Na het werk aan het *archief van de Hervormde Zending* waarover we u al informeerden, is nu ook een uitgebreide – en interessante - database klaar.

Deze maand komt de eerste uitgave van onze *Zendingserfgoed*-reeks van de pers. Een boek met o.a. persoonlijke verhalen van zendingskinderen.

De *zendingserfgoedkalender 2022* wordt goed verkocht en ook de bijbehorende wenskaarten zijn populair.

Ondanks coronabeperkingen konden wij dit najaar toch enkele *bezoekers* welkom heten.

En we bespreken natuurlijk ook deze keer weer een *Object van de maand* uit onze collectie.

Hylkje Steensma - secretaris

JUBILEUMBOEKJE

Ter gelegenheid van ons 10-jarig bestaan, op 8 november 2021, organiseerden we niet alleen een jubileumtentoonstelling maar we brachten bij deze bijzondere tentoonstelling ook een boekje

uit, met de titel *Topstukken uit de collectie*. In de introductie wordt in vogelvlucht iets verteld over de snelle ontwikkeling van het werk van alle vrijwilligers en bestuursleden. En in het gedeelte over de jubileumexpositie *zoomen* we in op de keuzes achter de tentoongestelde objecten. Daarna volgen afbeeldingen van de 56 geëxposeerde voorwerpen. Stelt u het op prijs om een exemplaar te ontvangen: laat het ons weten op secretariaat@zendingserfgoed.nl
Wie jarig is trakteert!

Boekje bij de tentoonstelling

IN DE ETALAGE

De etalage van het Zendingserfgoedhuis is letterlijk en figuurlijk het uithangbord van ons werk. We richten die in naar aanleiding van de tentoonstelling die er binnen te zien is of naar de periode van het jaar. Rondom ons 10-jarig bestaan waren het dus voorwerpen die pasten in de presentatie 'Topstukken uit de collectie'. Met name wat grotere voorwerpen konden zo een plekje krijgen. In deze kersttijd zijn het de kerststallen die we intussen in de collectie hebben opgenomen. Ze komen uit alle 'zendingswindstreken': van Kenia tot Zuid-Afrika en van Nederland tot Peru. Vanmiddag nog zei een voorbijgangster dat ze genoot van de spullen in onze etalages; zeker ook nu van de kerststallen. Regelmatig zien we mensen letterlijk even stilstaan bij dit visitekaartje van ons werk.

SECRETARIAAT@ZENDINGSERFGOED.NL

DORPSSTRAAT 24, 3214 AG ZUIDLAND

Postadres: Kerkweg 20-C, 3214 VD Zuidland

WWW.ZENDINGSERFGOED.NL

IBAN NL03 ABNA 05896419 72

Etalage met kerststalletjes

DEPOT IN BEELD

Zoals u misschien weet, beschikken we al geruime tijd over extra opslagcapaciteit, naast de ruimte die in het Zendingserfgoedhuis aan de Dorpsstraat in Zuidland tot onze beschikking staat. Het is een garagebox aan de Dr. Oudweg te Zuidland, op een steenworp afstand van de Dorpsstraat. Hier worden zaken die minder gevoelig zijn voor schommelingen in temperatuur en vocht ondergebracht. Ook deze opslag is intussen aardig gevuld. De collectie mag niet te veel groeien of we moeten al weer over uitbreiding nadenken.

Interieur van het depot

ORAL HISTORY

Dit najaar hebben we het interviewen weer opgepakt. Er ligt nog een korte lijst met namen van

belangstellenden. Als u er voor voelt om uw herinneringen aan de zending met ons te delen, in de vorm van een gefilmd interview, dan ontvangen we uw verzoek graag via onze website.

DATABASE BIJ HET FOTOARCHIEF

Tien jaar geleden begon mevrouw J.M.J. (Anneke) Werner met de inventarisatie van het fotoarchief van de Hervormde Zending (24.200+ foto's). Dit werk is in de jaren 2019-2021 door anderen voltooid. Wij schreven daar al over in Nieuwsbrief 25.

Eigenlijk zijn er twee afzonderlijke inventarissen: een lijst van de 430 fotocollecties waaruit het fotoarchief bestaat, en een bestand met 16.000 beschrijvingen van afzonderlijke foto's of groepen van foto's. Voor de toekomstige gebruikers van deze inventarissen heeft Tom van den End, zelf oud-zendingsarbeider, een hulpmiddel samengesteld, nl. een database van uitgezonden zendingsarbeiders en meteen ook maar van predikanten van de Indische Kerk en van binnenlandse zendingsfunctionarissen, samen ongeveer 2000 personen.

Ter inleiding schetst Van den End, in een 35 pagina's tellend essay, een profiel van 'de' Nederlandse zending gedurende twee eeuwen (1797-1999). Uit welke maatschappelijke laag kwamen de zendingen? Wat was hun positie in de (hervormde) kerk? Hoe was hun opleiding? In wat voor huizen woonden ze, wat voor kleren droegen ze, welke vervoermiddelen gebruikten ze? Hoe stelden zij zich op tegenover de plaatselijke bevolking, en, *last but not least*: hoe verhielden zij zich tot het koloniale systeem? Aan het slot waarschuwt hij voor gemakkelijke generalisaties: Elke zending was uniek, niemand past helemaal in een bepaald profiel. Een adequate beschrijving en een billijk oordeel over een bepaald persoon en diens werk kan alleen worden gegeven op basis van de bronnen betreffende die unieke persoon.

De genoemde database is een van de bijlagen die zijn toegevoegd aan de inventaris Foto-archief van de Raad voor de Zending der Nederlandse

DIGITALE NIEUWSBRIEF STICHTING ZENDINGSERFGOED / ZENDINGSERFGOEDHUIS

Nr. 26 December 2021

Hervormde Kerk, en zal samen met de inventaris en de andere bijlagen daarvan binnen afzienbare tijd online staan op de website van het Het Utrechts Archief,

www.hetutrechtsarchief.nl/onderzoek/zoeken (vul toegangscode 1567 in). Wie de inventaris van het Archief van de Raad voor de Zending wil bekijken vult als toegangscode in 1102-1, 2, of 3.”

ZENDINGSERFGOEDREEKS

Het eerste deel in de Zendingserfgoedreeks met de titel *Het verdriet van de zending - De stem van de kinderen in Nederland* komt deze maand van de drukpers. De auteur is Freck L. Bakker.

Het doel van deze reeks is om zaken die in de officiële archieven meestal niet aan de orde komen voor een breed publiek toegankelijk te maken.

Over de inhoud van dit boek staat op de achterflap onder meer te lezen:

Jarenlang was het heel gewoon dat zendelingen hun kinderen in Nederland lieten verblijven als dat voor een goede opleiding nodig leek te zijn. Maar daar is in ons land en in onze taal nooit eerder uitgebreid over geschreven.

Dit boek geeft een verslag van de gesprekken die gevoerd zijn met dertien kinderen die dit hebben meegemaakt. Er waren echter veel meer kinderen die om deze reden van hun ouders gescheiden werden.

Bij veel van hen was later niets te merken van wat hun overkomen was, maar heel wat andere kinderen hebben grote psychische schade opgelopen.

(...)

Bij de kinderen van zendelingen speelde nog iets anders mee. Vaak stond op de achtergrond dat de scheiding van hun ouders nodig was omdat de Heer hun vader en moeder tot dat andere werk geroepen had. Bij hen speelde ook het geloof een rol. Dat maakte hun pijn soms anders, riep vragen op over wie God dan wel was.

Een datum voor de officiële presentatie is op dit moment moeilijk vast te stellen. U kunt het boek vanaf januari wel vast bestellen via onze website. Houd de website dus in de gaten!

Wie denkt dat zijn of haar tekst in aanmerking zou kunnen komen voor publicatie in onze serie, kan informatie opvragen via secretariaat@zendingserfgoed.nl

ZENDINGSERFGOEDKALENDER

De kalender van 2022 met de schilderijen van Mahboobeh Salem wordt goed verkocht. Er is nog een beperkte voorraad, dus ...

In het Reformatorisch Dagblad wijdde Michiel Bakker onlangs een artikel aan de schilderes met als titel 'In vrijheid Bijbelse schilderijen maken'. Hij laat Mahboobeh vertellen over haar verleden als moslima en ze zegt "Ik ging van de duisternis naar het licht".

Ze kan nu weliswaar in vrijheid schilderen maar dan wel in het kleine kamertje in de AZC in Assen waar ze met man en puberdochter verblijft.

BEZOEKERS

Ondanks de beperkingen hebben we deze zomer en dit najaar toch enkele bezoekers welkom kunnen heten. De familie Hoekema uit Haarlem was opnieuw onze gast. De echt)paren Kooy-van Pelt en Tur-de Bree namen uitgebreid kennis van de collectie toen ze die in september bezochten. Met de series die voor uitleen beschikbaar zijn, zou meer door ZWO- commissies moeten worden gedaan, zo werd opgemerkt. Ook de familie Bakker uit Voorschoten was enthousiast. In samenwerking

SECRETARIAAT@ZENDINGSERFGOED.NL

DORPSSTRAAT 24, 3214 AG ZUIDLAND

Postadres: Kerkweg 20-C, 3214 VD Zuidland

WWW.ZENDINGSERFGOED.NL

IBAN NL03 ABNA 05896419 72

met een commissie van hun wijkkerk bereiden zij nu een expositie voor de veertigdagentijd voor. In december kwam de familie Senkerij langs. Zij werkten in de jaren tachtig in het ziekenhuis van Angguruk in het hoogland van Papua. Hun dochter Marjolein was er ook bij en zij brengt het werk van het Zendingsergoed mee terug naar Papua omdat zij nu in Manokwari woont en werkt.

Bezoekers bij de schilderijencollectie van het zendingsergoedhuis

OBJECT VAN DE MAAND

In de collectie bevinden zich ook beelden van houtsnijwerk die ofwel uit Azië ofwel uit Afrika stammen. Specifiek uit Oost-Afrika komt dit *Tree of Life*-beeld uit Tanzania. Het is gemaakt door een van de vele kunstenaars uit de Makonde stam. De Makonde komen oorspronkelijk uit Mozambique en ze zijn daar vandaan naar het noorden getrokken. Tegenwoordig woont een vijfde deel van hen in het oorspronkelijke gebied in het noorden van de voormalige Portugese kolonie, een kleine groep woont in het zuidoosten van Kenia en bijna tachtig procent verblijft in Tanzania, waar dit beeld vandaan komt.

Tree of Life

Dit is een traditioneel generatiebeeld dat de huizen van veel van de Makonde siert. Het is een verwijzing naar voorgaande generaties waar vanouds hoop en kracht uit werd geput bij belangrijke beslissingen. Ze worden van generatie op generatie doorgegeven en het betreft dus een spiritueel of religieus object. In de jaren zeventig, toen dit object in de collectie van de hervormde zending kwam, werden de beelden al speciaal voor het toerisme gemaakt. Dat was tijdens de hoogtijdagen van de socialistische Republiek Tanzania onder leiding van Nyerere en de TANU partij. Het ultieme socialistische, communale systeem van de Ujamaa-dorpen vierde nog hoogtij. Naderhand werd het land, ondanks invloed van China en de sterke Indiase middenklasse, opener naar het Westen en voor toerisme. Dat gaf een impuls aan het maken van houten, gesneden Makondebeelden voor de westerse markt en een modernisering naar meer abstracte beeldhouwkunst. Dit beeld is nog op de oude, traditionele wijze in hout gebeiteld.

VRIJWILLIGERS

De vrijwilligers in Zuidland geven niet snel op, ze fotograferen, restaureren objecten, zorgen voor het inlijsten van afbeeldingen, et cetera. Speciaal in deze maanden neemt het inpakken en verzenden van de kalenders en wenskaarten veel tijd in beslag.

DIGITALE NIEUWSBRIEF STICHTING ZENDINGSERFGOED / ZENDINGSERFGOEDHUIS
Nr. 26 December 2021

Aan het werk op de vaste vrijdagochtend

GEEF OM ZENDINGSERFGOED

December laat doorgaans een top zien als het om giften gaat. Donaties en schenkingen, om het werk voortgang te doen vinden, zijn ook bij ons van harte welkom. Een aantal van u maakt al regelmatig iets aan ons over. Mogen wij dit jaar ook op u rekenen? Alvast bedankt.

De geboorte in Bethlehem - Mahboobeh Salem

*Wij wensen alle lezers
Goede Kerstdagen en
een Voorspoedig en -
vooral - Gezond 2022.*